

Barnevernsreformen 2022:

**Kommunene overtar
et større ansvar**

Målene med barnevernsreformen

- > Flere barn skal få rett hjelp til rett tid
- > Tilbudet til barn og familier skal i større grad tilpasses lokale forhold

Hva betyr reformen for familiene, barna og kommunen?

- > Økt mulighet for tidlig innsats og forebyggende arbeid
- > Bedre tilpasset hjelp
- > Bedre rettssikkerhet for barna og familiene
- > Mer effektiv bruk av økonomiske midler og ansatte

Barnevernsreformen– en oppvekstreform

Vi kan bare nå målene
i reformen gjennom
endringer i hele
oppvekstsektoren
i kommunene

”

Barn har behov for hjelp og gode tjenester – de bryr seg ikke om hvilken sektor som leverer!

Mari Trommald, direktør i Bufdir

Prosesser og målsetninger som påvirker norsk barnevern

- Styrking av det kommunale ansvaret og tydeliggjøring av kommuneledelsen som ansvarlig
- Sikre et oppvekstperspektiv i oppfølgingen av barn og unge
- En tydeligere «andrelinje» og spesialistnivå i norsk barnevern
- Styrke rettssikkerhet for barn og foreldre
- Satsing på kompetanse for å bedre kvalitet i barnevernet

Prop. 73 L (2016-2017) barnevernsreform

- Ikrafttredelse 01.01.22

Prop. 133 L (2020-2021) ny barnevernslov

- Ikrafttredelse 2023
- Enkelte bestemmelser vil tre i kraft 01.01.2022

Prop. 100 L (2020-2021) endringer i velferdslovgivning

- Vedtatt i Stortinget juni 2021

NOU om kvalitet og rettssikkerhet

- NOU leveres november 2022

Dommer fra den europeiske menneskerettighetsloven

- 11 krenkelser, tre frifinnelser
- Rundt 30 saker ligger til behandling

**Mer ansvar til
kommunene**

Kommunene får et økt ansvar

- > Lovfestet plikt til å søke etter fosterhjem i slekt og nettverk
- > Helhetlig ansvar for finansiering, oppfølging og veiledning av kommunens fosterhjem
- > Finansieringsordningene endres:
  - Refusjonsordning for fosterhjem avvikles og legges inn i kommunerammen
  - Økt egenandel ved bruk av statlige tiltak (kommunerammen styrkes)

Kommunene kan forvente et tydeligere statlig tilbud

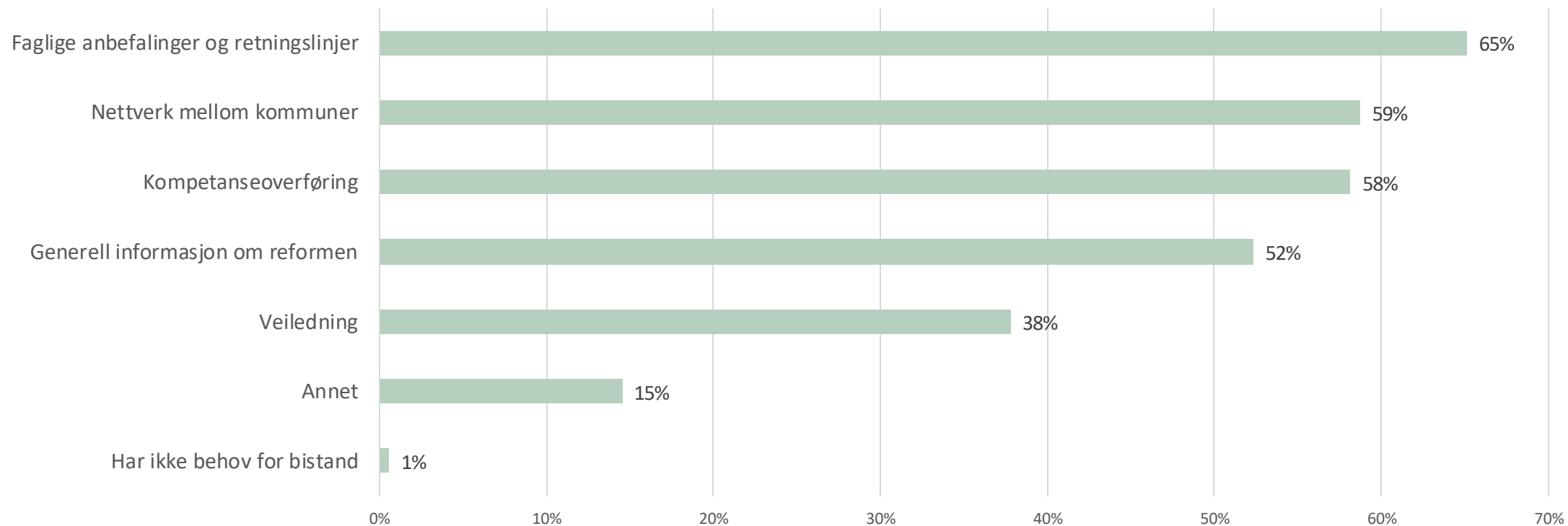

- > Bufetat er lovpålagt å tilby fosterhjem, institusjon og akuttiltak (bistandsplikt)
- > Bufetat skal ha et tilbud om – men har ikke bistandsplikt til:
  - utredninger av omsorgssituasjon til sped- og småbarn
  - enkelte spesialiserte hjelpetiltak
  - spesialiserte fosterhjem

Kommunenes bistandsbehov

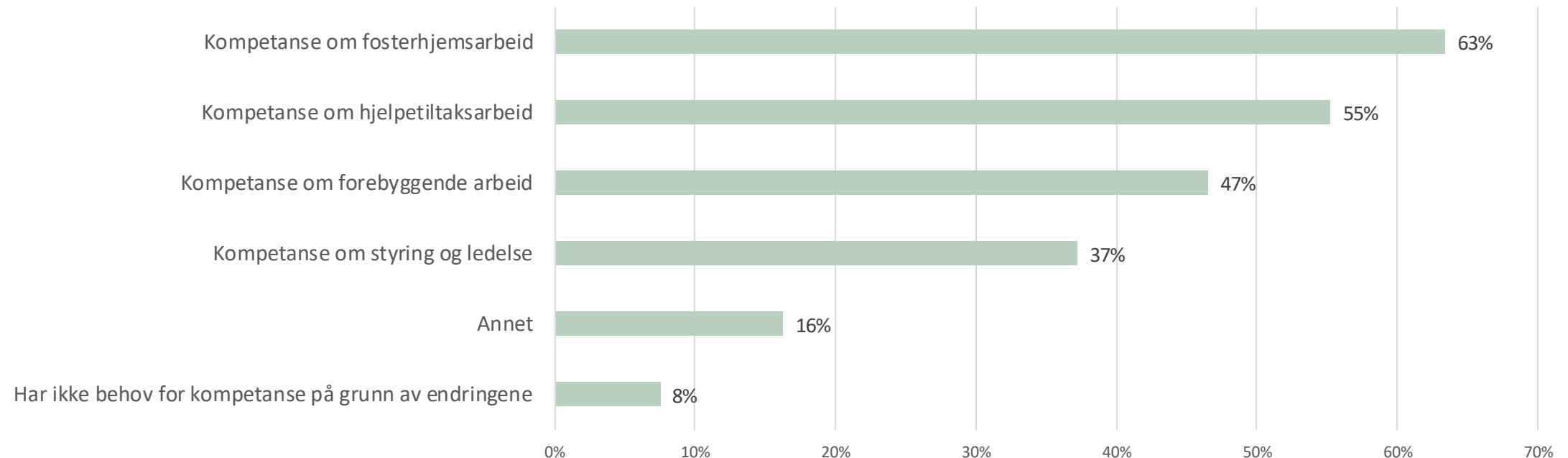
Hva slags bistand har din kommune eventuelt behov for?

Kilde: Bufdir-undersøkelse blant kommunedirektører og oppvekstsjefer i august 2020

Kommunenes kompetansebehov

Hva slags kompetanse har din kommune behov for på barnevernsfeltet på grunn av endringene som følger av barnevernsreformen?

Kilde: Bufdir-undersøkelse blant kommunedirektører og oppvekstsjefer i august 2020

Økonomiske rammebetingelser

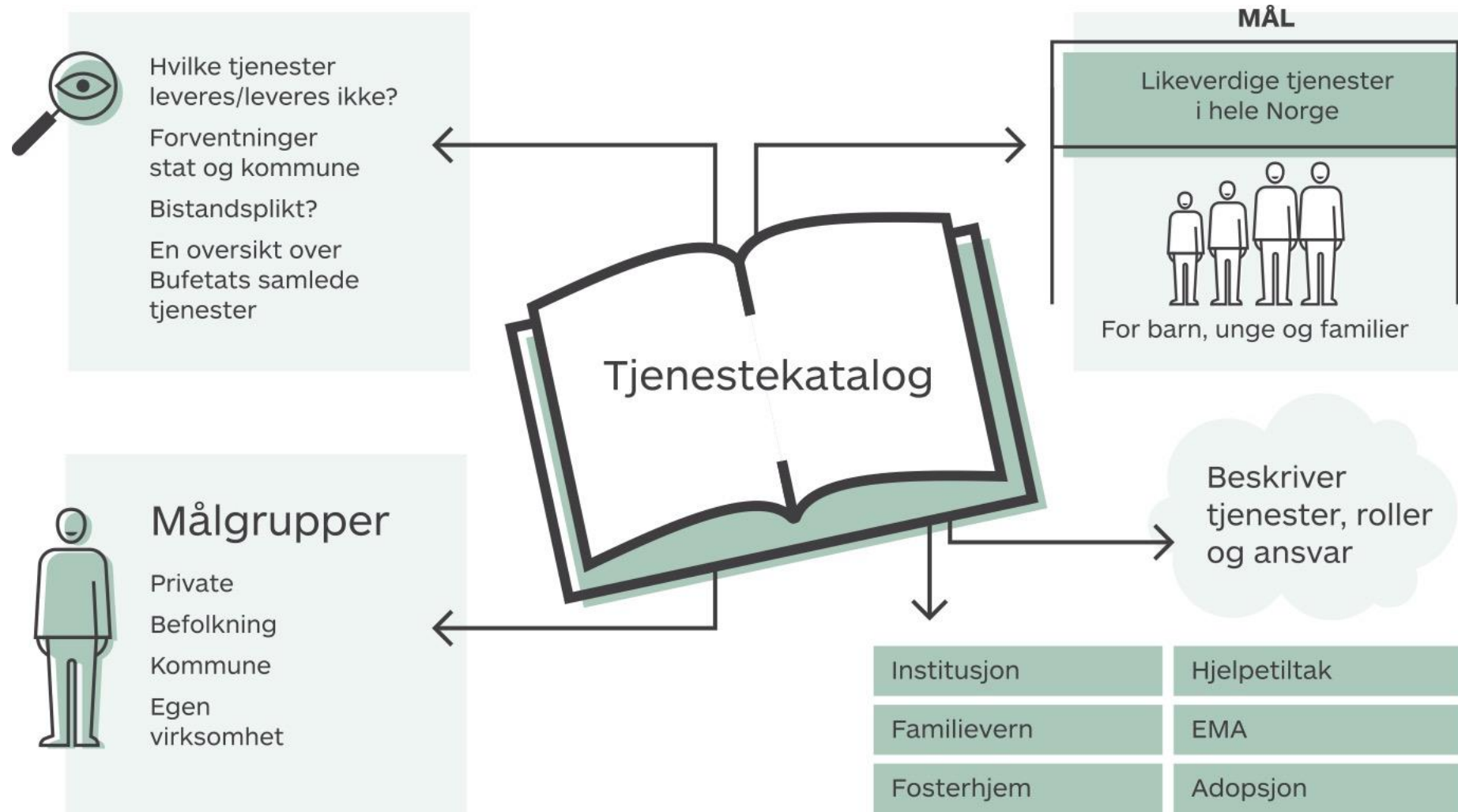
- > Egenandelene for kommunene ved bruk av statlige tiltak fastsettes av Stortinget
- > Høyere egenandeler kompenseres med økning i rammetilskuddet
- > Endelige økonomiske rammer fastsettes i statsbudsjettet for 2022
- > Se tips om bufdir.no og ks.no om hvordan kommunene kan gjøre egne analyser

Tydeligere ansvarsdeling mellom kommune og stat

- > Bufdir utarbeider tjenestekataloger som blant annet sier noe om hva kommunene bør ha tilgjengelig selv av
  - hjelpetiltak
  - fosterhjemstjenester
- > Bufdir tydeliggjør Bufetats tilbud av barnevernstjenester
  - spesialiserte hjelpetiltak
  - utredning av sped- og småbarn
  - spesialiserte fosterhjem
  - akutttilbud
  - institusjonstilbud

Utvikling av tjenestekataloger

Gjennomføringen av reformen:

Hvem har ansvar for hva?

Samarbeid og arbeidsdeling

Bufdir leder nasjonal koordineringsgruppe med representanter fra Bufetat, KS, statsforvalteren og kommunene

Samarbeid mellom statlig, regionalt og lokalt nivå er avgjørende for en vellykket gjennomføring av reformen

Hva har BFD og Bufdir har ansvar for?

- > Barne- og familiedepartementet har det overordnede ansvaret for reformen
- > Bufdir har ansvar for å
  - [formidle informasjon om reformen](#)
  - utarbeide tjenestekataloger for det statlige og kommunale tilbudet
  - utarbeide veiledningsmaterieill for å analysere kommunenes bruk av statlige tjenester
  - forvalte midler til kompetansetiltak i kommunene (som læringsnettverk og veiledningsteam)
  - bidra til involvering og samarbeid mellom alle relevante aktører på nasjonalt og regionalt nivå

Hva har statsforvalteren ansvar for?

- gi råd og veiledning til kommunene
- tilrettelegge for samarbeid mellom kommuner (bl.a. læringsnettverk)
- følge opp at kommunene planlegger og er klare for å ta det faglige og økonomiske ansvaret for oppgaver som overføres fra stat til kommune

Oppdrag i 2021

«Statsforvalteren skal ha en aktiv rolle i gjennomføringen av barnevernsreformen, ved å støtte kommunene i deres arbeid med å forberede ansvarsendringene som trer i kraft i 2022. Dette omfatter blant annet tiltak som bidrar til at kommunene reduserer svikt i saksbehandling, samt hever kvaliteten i hjelpetiltak, oppfølging av barn i fosterhjem og rekruttering av fosterhjem i barnets slekt eller nettverk. Målrettede, forebyggende tiltak og tidlig innsats ikke bare fra barnevernstjenesten, men også fra andre berørte tjenester i kommunen, vil ha stor betydning for at reformen skal bli vellykket. En god forankring av reformen både i den politiske og administrative ledelsen av kommunen fremstår derfor som viktig. Statsforvalteren skal bidra til dette.»

Hva har KS ansvar for?

- bruke ulike nettverk og møteplasser for å bidra til læring eller endring i kommunene
- bidra til samarbeid mellom kommuner
- veilede og informere om de økonomiske konsekvensene av reformen for kommunene
- bidra til et aktivt lokalpolitisk ansvar for barnevernet
- ivareta kommunenes interesser og påpeke risikoområder

Hva har Bufetat ansvar for?

- overføre kompetanse der oppgaver og ansvar overføres fra Bufetat til kommunene
- etablere møtepunkter med kommunene i egen region, og stille seg til rådighet på arenaer som kommunene, statsforvalter og KS etablerer i samarbeid
- gi kommunene data over kommunens bruk av statlige barnevernstiltak

**Hvordan blir de økonomiske
rammebetingelsene?**

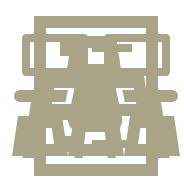
Ansvarsdeling ved valg av institusjonsplass

- > Ikke endringer i ansvarsdelingen mellom stat og kommune ved valg av institusjonsplass
- > Departementet vil vurdere spørsmålet nærmere i lys av utfordringene i institusjonsbarnevernet og regjeringens ambisjoner for videreutvikling av tilbudet
- > Spørsmålet om økt kommunal valgfrihet ved valg av institusjonsplass vil vurderes nærmere når igangsatte og planlagte tiltak på institusjonsområdet er gjennomført og i lys av evalueringen av barnevernsreformen

Kommunene får økt finansieringsansvar

- > Fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem
- > Økte egenandeler for bruk av statlige barnevernstjenester
  - Bufetats tilbud om spesialiserte fosterhjem, institusjon og akuttiltak
  - Egenandel i sentre for foreldre og barn – avhengig av om tilbudet er poliklinisk/hjemmebasert eller i sentrene
- > For bruk av Bufetats tilbud om *spesialiserte hjelpetiltak* reduseres egenandelen

Tiltak	Månedlig egenandel 2021 (kroner)	Månedlig egenandel 2022 (kroner)	Endring i egenandeler fra 2021 til 2022 (prosent)
Institusjon	76 900	170 000	121 %
Spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem	36 200	85 000	135 %
Spesialiserte hjelpetiltak	18 100	15 000	-17 %
Senter for foreldre og barn	71 000	71 000	0
Hjemmebaserte/polikliniske tilbud		11 000	

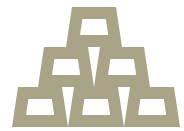

Kompensasjon for økte utgifter

1,6 mrd i 2022, og økes til 2,1 mrd «på sikt»

I 2022, 2023 og 2024: Fordeles 50/50 etter delkostnadsnøkkelen for barnevern og etter faktisk tiltaksbruk i 2020

Bevilgning for øremerkede stillinger innlemmes i rammetilskuddet til kommunene i statsbudsjettet for 2022

1,6 mrd i 2022, og økes til 2,1 mrd «på sikt»

> 1,6 mrd i 2022 fordi:

- Plasseringer i beredskapshjem og spesialiserte fosterhjem som er gjort før 1. januar 2022 utløser dagens takst på egenandel (dette gjelder ikke for institusjonsopphold)
- Overføring av ansvaret for hjelpetiltaket PTMO fra Bufetat til kommunene er utsatt til 2023

> 2,1 mrd fordeles slik:

- 1,7 mrd for økte egenandeler av statlige tiltak
- 400 mill for overføring av ansvar for hjelpetiltak, veiledning av fosterhjem og at refusjonsordningen opphører

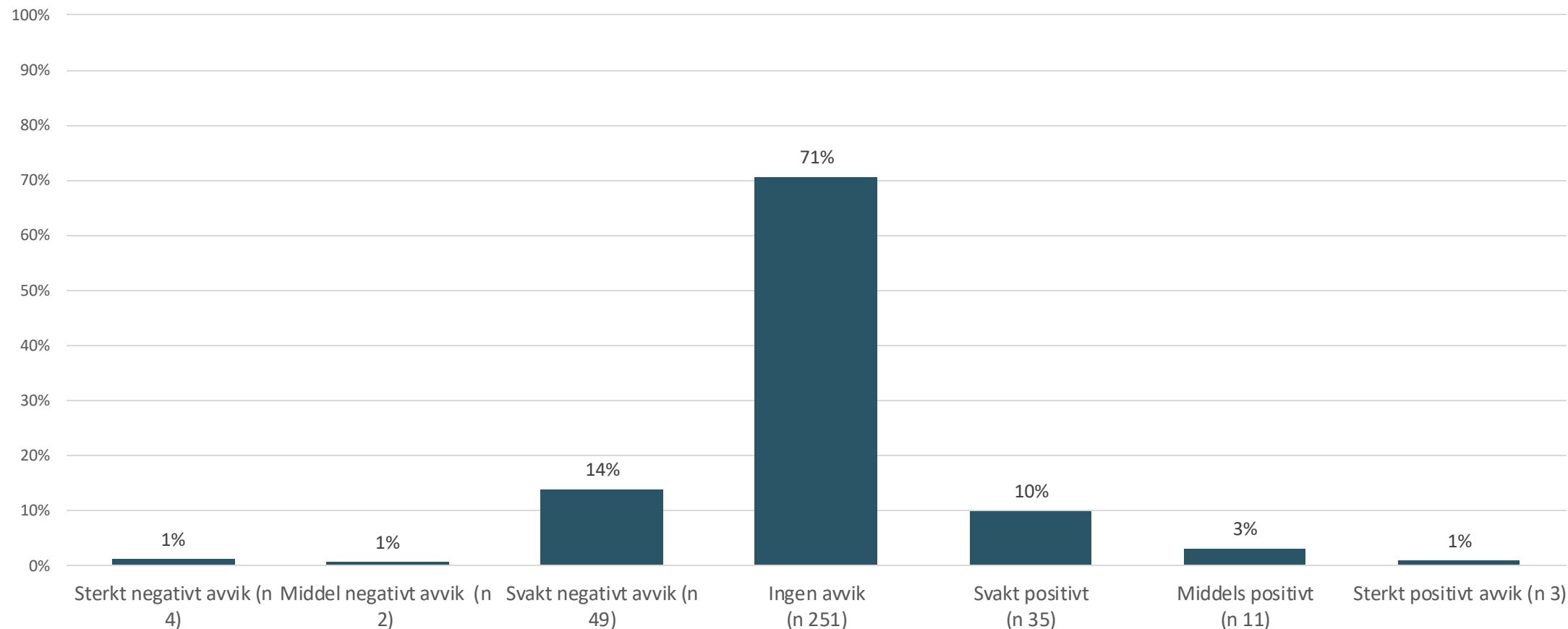

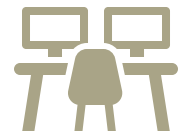
I 2022, 2023 og 2024: Halvparten av kompensasjonen fordeles etter kommunenes faktiske tiltaksbruk i 2020

- > Kun en overgangsordning
  - For å dempe det negative avviket noen kommuner får mellom dagens og nytt kostnadsnivå
- > Resterende del av kompensasjonen fordeles etter kostnadsnøkkel

Hvordan slår en fordeling basert på 50 prosent fordelt etter KMDs kostnadsnøkkel barnevern og 50 prosent faktiske utgifter til statlige tiltak ut?

Figur: Kommunene fordelt inn i avviksgruppe etter grad og type avvik mellom prosent basert på 50/50-nøkkel og prosent basert på KMD-nøkkel. Kilde: Bufdir/Analyse

Bevilgning for øremerkede stillinger innlemmes i rammetilskuddet til kommunene i statsbudsjettet for 2022

- > Bevilgningen for 2021: 820 mill. kroner
  - Skal dekke 1 026 årsverk i det kommunale barnevernet

Overgangsordninger

Plasseringer i beredskapshjem og spesialiserte fosterhjem som er gjort før 1. januar 2022 utløser dagens takst på egenandel også etter 2022

Ingen overgangsordning for institusjonsopphold

Overføring av ansvaret for hjelpetiltaket PTMO fra Bufetat til kommunene er utsatt til 2023

Hvordan lykkes med reformen?

Hvordan kan kommunene forberede seg?

- > Innføre gode og kunnskapsbaserte forebyggende tiltak
- > Innføre gode og lokale hjelpetiltak – søk samarbeid med andre kommuner!
- > Forebygging og tidlig innsats sparer kommunene for mer inngripende og dyre tiltak som institusjonsplasser
- > Bli godt kjent med egen kommunes forbruksmønster av statlige tjenester i dag – her ligger pengene!
- > Se bufdir.no for mer informasjon

Viktige forutsetninger

- > God ledelse og styring i kommunene
  - [bruk kommunemonitor](#) og [nettbasert veileder i tilstandsrapportering](#)
- > Samarbeid på tvers i kommunen, mellom kommuner og med Bufetat
- > Bruk mulighetene i [kompetansesatsingen](#)

Plan for forebygging

- > 1. januar 2022 innføres et krav om at kommunestyret selv skal vedta en plan for kommunens arbeid for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer.
- > Planen skal bidra til overordnet forankring av det forebyggende tilbudet og av fordelingen av kommunens ressurser til dette arbeidet.
- > Dette vil være et viktig verktøy for å sikre forpliktelse til og systematisk innsats for å legge til rette for helhetlige tjenester.

Planen for det forebyggende arbeidet skal inneholde en beskrivelse av overordnede mål og strategier for det helhetlige tjenestetilbudet, hvordan ansvaret skal fordeles mellom etatene, hvordan oppgaveløsingen skal organiseres, og hvordan ulike etater skal samarbeide

Lovfestet krav om tilstandsrapportering

- > Skal styrke kommunens overordnede styring med kommunens barnevernstjeneste
- > Utarbeides med utgangspunkt i den informasjon som er tilgjengelig gjennom eksisterende digitale løsninger og statistikk på kommune- og tjenestenivå
- > Bufdir har utarbeidet [en nettbasert veileder](#) som skal være til hjelp for kommunene ved rapporteringen til kommunestyret.
- > Trådte i kraft 01.01.21

”

Jeg anbefaler alle å supplere rapporten med en muntlig presentasjon for kommunestyret. Det gir en felles forståelse – og et enda bedre grunnlag – for felles prioriteringer i barnevernet framover.

Mari Hagve, barnevernsleder i Bærum kommune

”

Tidlig og samordnet innsats er
bra for barna og familiene, og
lønnsomt for samfunnet

Kontaktinformasjon

Mer informasjon

[Bufdir.no/barnevernsreformen](https://bufdir.no/barnevernsreformen)

Alle illustrasjonsfoto: Tine Poppe

